

NÁVOD PRO POPIS DAT V NÁSTROJI ENTERPRISE ARCHITECT

DOPROVODNÝ MATERIÁL PRO METODIKU POPISU DAT

vytvořeno v rámci projektu

Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a
zajištění řízeného přístupu k datům

Reg.č.: CZ.31.1.01/MV/23_62/0000062

Historie verzí

Verze	Datum vydání	Popis
1	6. 1. 2025	První verze

1	Úvod.....	4
1.1	O MDG technologii.....	4
1.2	Doprovodné slovníky.....	4
2	Popis dat v nástroji	4
2.1	Nadřazené pojmy	5
2.2	Přiřazování vlastností.....	6
2.3	Vztahy	6
2.4	Vyplňování charakteristik	6
2.4.1	Charakteristiky slovníku	7
2.5	Využívání pojmů z jiných slovníků	8
2.6	Rozšíření pro evidenci údajů agendy do Registru práv a povinností	8
2.6.1	Subjekty a objekty práva.....	8
2.6.2	Vlastnosti a vztahy	8
3	Publikace slovníku	9

1 ÚVOD

Tento dokument navazuje na Metodiku popisu dat – její přečtení a porozumění je pro následující text nezbytné. Aktuální verze metodiky je společně s aktuálními informacemi a podpůrnými materiály k popisu dat umístěna na Portálu o datech:

<https://data.gov.cz/popis-dat>

Tento návod nemá za cíl naučit čtenáře používat nástroj jako takový – nýbrž ukázat, jakým způsobem v daném nástroji popisovat data podle metodiky s pomocí připravené šablony.

Sparx Enterprise Architect (EA) je komerční nástroj, který podporuje několik modelovacích jazyků, včetně ArchiMate a UML. Připravili jsme šablonu v podobě MDG technologie pro popis dat, pomocí které můžete tvořit slovníky. Materiál byl psán s verzí 16.1 Enterprise Architect.

1.1 O MDG technologii

MDG technologie v sobě obsahuje šablony jednotlivých prvků popisu dat a je pro tvorbu slovníků pomocí Enterprise Architect povinná. Pro její instalaci následujte návod na stránce **Import MDG Technologies to Model** uživatelské příručky EA.

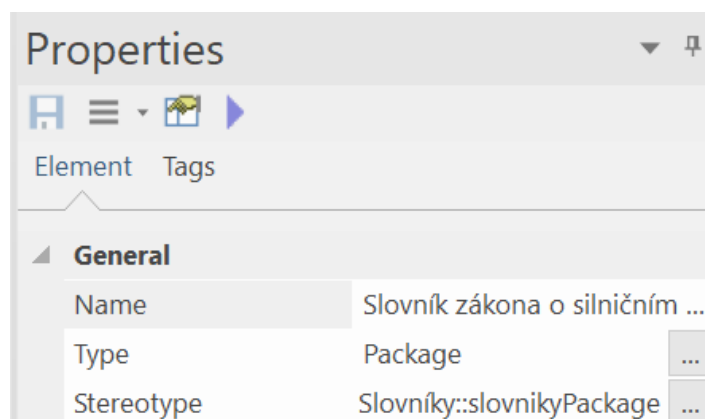
1.2 Doprovodné slovníky

Doprovodné slovníky (obsažené také v šablonách pro ostatní podporované nástroje pro popis dat) jsou v samostatném exportu ve formátu „.xml“ (XMI export). Tento soubor se dá importovat do vašeho EA projektu pomocí postupu na stránce **Import from XMI** uživatelské příručky EA.

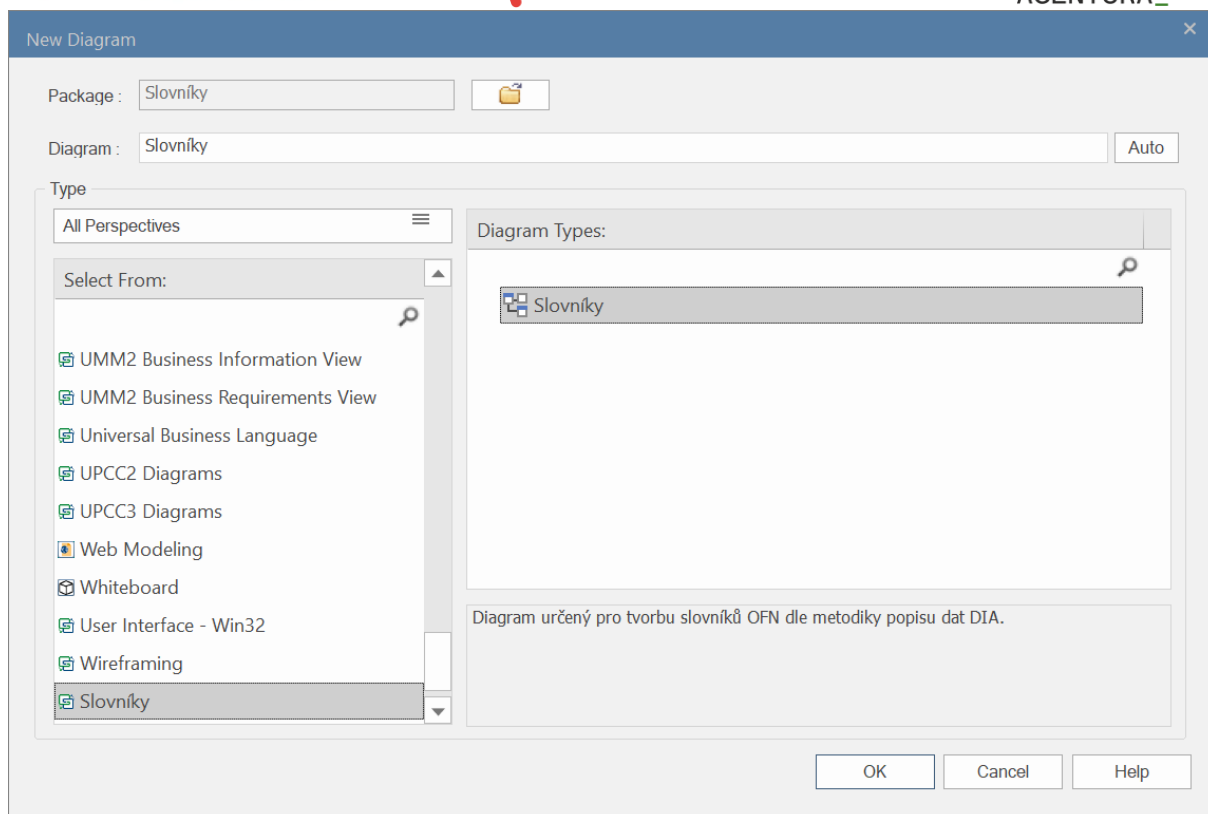
Šablona obsahuje příkladový slovník a Slovník obecných pojmů veřejného sektoru. Těmito slovníky se můžete podle své libosti inspirovat, využít jejich pojmy, nebo je smazat. Jedná se o lokální kopie těchto slovníků, jejich úpravou se publikované verze nijak nemění.

2 POPIS DAT V NÁSTROJI

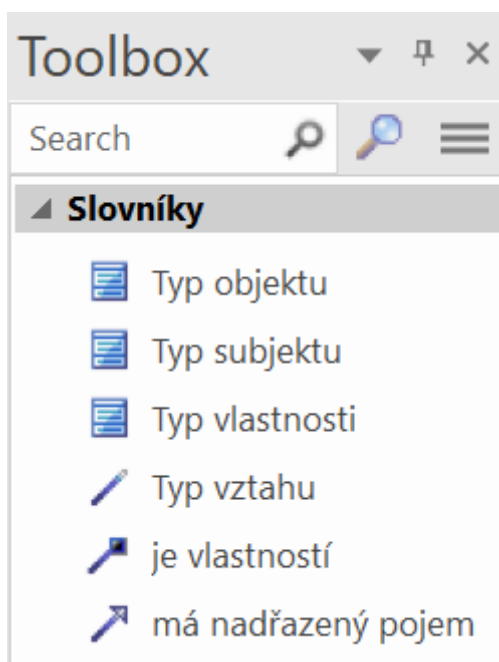
Pomocí jednoho balíčku („package“) se tvoří jeden slovník. Na tomto slovníku můžete pracovat v libovolném množství pohledů (neboli „diagramů“) – vizuální rozpoložení prvků na výsledný slovník nemá žádný vliv. Package musí mít stereotyp <<slovníkyPackage>>, aby se k němu daly vyplnit základní charakteristiky (viz **Charakteristiky slovníku**):

Popis dat v EA začíná vytvořením diagramu typu „Slovníky“ v nabídce „New diagram“:

Pokud vytvoření pohledu a instalace MDG technologie proběhla v pořádku, měli byste před sebou vidět prázdný pohled, ke kterému je automaticky přiřazena paleta („toolbox“) obsahující prvky pro popis dat:

Subjekty práva, objekty práva, a vlastnosti jsou vyjádřeny pomocí tříd („krabiček“).

2.1 Nadřazené pojmy

Nadřazené pojmy se vyjadřují pomocí vazby **má nadřazený pojem**, která je dostupná v paletě. Například v základním příkladě ze šablony má „Řidič“ jako nadřazený pojem „Fyzická osoba“.

2.2 Přiřazování vlastností

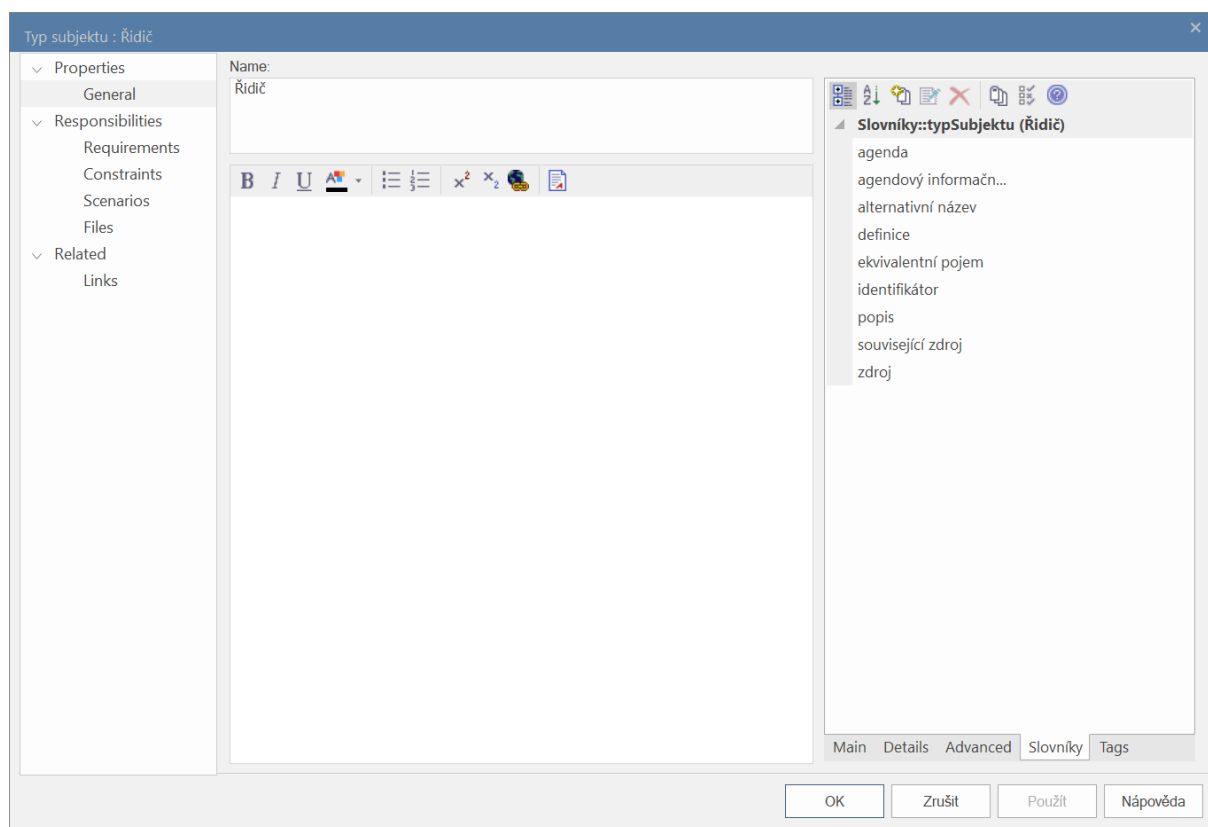
Vlastnosti se k subjektům nebo objektům práva přiřazují pomocí vazby je vlastností z palety. V základním příkladě ze šablony je vlastnost „Konstrukční rychlost“ přiřazena k „Vozidlo“.

2.3 Vztahy

Vztahy mezi subjekty a objekty práva se znázorňují pomocí vazby Typ vztahu z palety. V základním příkladě ze šablony je vyjádřen vztah „řídí vozidlo“ mezi „Řidič“ a „Vozidlo“.

2.4 Vyplňování charakteristik

Název se pro pojmy vyplňuje stejně, jako pro jakýkoliv jiný prvek EA. Další charakteristiky se popisují v podrobnostech pojmu na kartě „Slovníky“:

Pro všechny subjekty práva, objekty práva, vlastnosti a vztahy jsou společné následující charakteristiky. *Doplňující charakteristiky* dále upřesňují význam pojmu nad rámec potřebné úrovně z metodiky popisu dat a doporučujeme je vyplňovat až tehdy, kdy je uznáte za potřebné.

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Popis	Popis pojmu	Volný text
Definice	Definice pojmu	Volný text
Zdroj	Zdroj pojmu	Odkaz (URL), případně volný text

Ekvivalentní pojem	Ekvivalentní pojem vyplňovaného pojmu	Identifikátor IRI
Identifikátor	IRI pojmu – nevyplňovat, pokud se jedná o ještě nepublikovaný pojem!	Identifikátor IRI
Alternativní název	Doplňující charakteristika. Další, neoficiální název pojmu (více informací)	Volný text
Ekvivalentní pojem	Doplňující charakteristika. Ekvivalentní pojem vyplňovaného pojmu (více informací)	Identifikátor pojmu IRI z publikovaného slovníku
Související zdroj	Doplňující charakteristika. Zdroj, který nedefinuje, nýbrž upřesňuje význam pojmu (více informací)	Odkaz URL (ELI), případně volný text

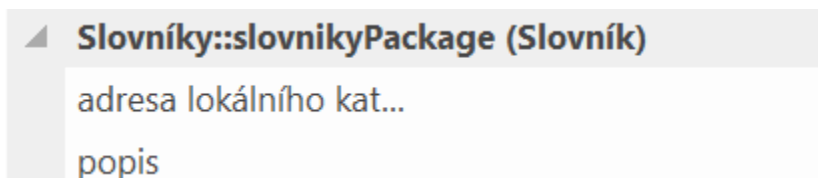
2.4.1 Charakteristiky vlastností

Pro vlastnosti je možné vyplnit jednu doplňující charakteristiku:

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Datový typ	Doplňující charakteristika. Typ očekávaných hodnot vlastností (další informace)	XSD identifikátor datového typu

2.4.2 Charakteristiky slovníku

Název slovníku musí být unikátní vzhledem ke všem publikovaným slovníkům. Další obecné informace o slovníku se popisují v podrobnostech daného balíčku se slovníkem:

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Popis	Doplňující informace o slovníku	Volný text
Adresa lokálního katalogu dat, ve kterém bude slovník registrován	Podle této adresy se budou vytvářet identifikátory slovníku a jednotlivých pojmů.	Odkaz (URL)

2.5 Využívání pojmů z jiných slovníků

Pro používání jiných pojmů je nutné znát jejich identifikátor (IRI) – jen tak poznáme, že jde o pojem z jiného slovníku. To také znamená, že tyto pojmy musí být před využitím katalogizované do Národního katalogu dat, ve kterém slovníky/pojmy vyhledáte společně s jejich IRI.

2.6 Rozšíření pro evidenci údajů agentury do Registru práv a povinností

Pokud popisujete subjekty a objekty práva pro jejich následnou reprezentaci v RPP, můžete je popsat detailněji zvláštními charakteristikami definovanými v OFN pro slovníky, uvedeny níže. Pokud se rozhodnete charakteristiky tohoto rozšíření použít, je nutné je vyplnit všechny; jinak jsou neplatné.

2.6.1 Subjekty a objekty práva

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Agenda	Agenda, do které subjekt/objekt (resp. jeho údaje) patří (je agendový vlastní, tj. nepřebíraný).	Kód agentury z RPP
Agendový informační systém	Agendový informační systém (AIS), pro který jsou údaje subjektu/objektu práva "Agendové vlastní", tj. nepřebírané.	Kód ISVS z RPP

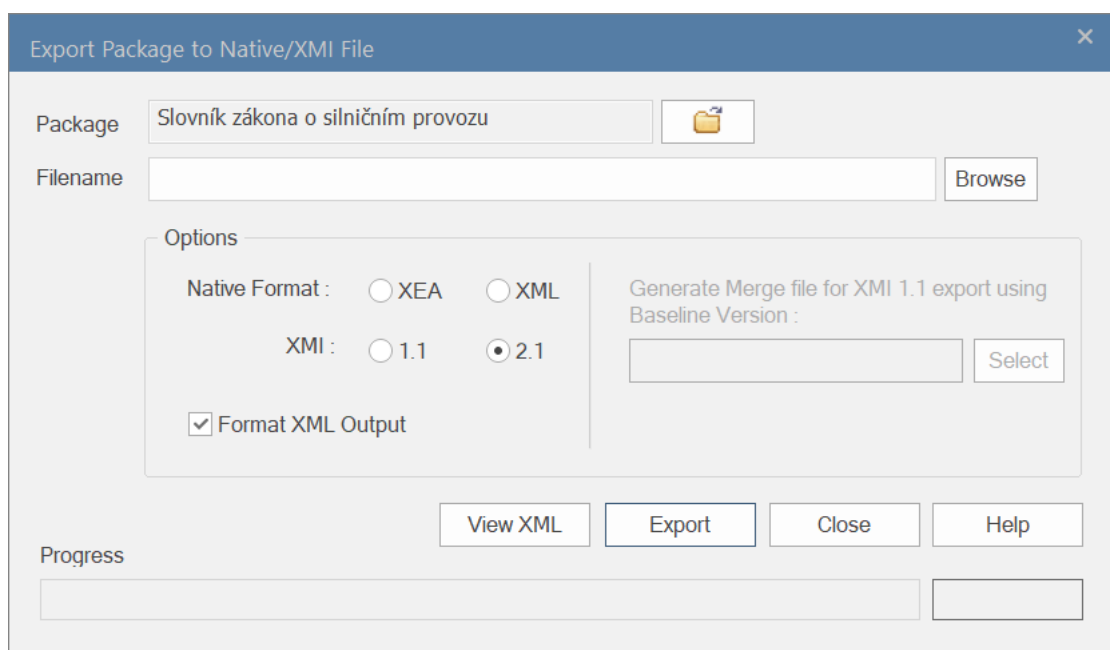
2.6.2 Vlastnosti a vztahy

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Je pojem sdílen v PPDF?	Sdílení údaje (plánované nebo již uskutečněné) v propojeném datovém fondu . „Ne“ znamená „není a nebude sdílen v PPDF“ nebo „je sdílen, ale ne v PPDF“.	„Ano“ nebo „Ne“

Je pojem veřejný?	Určení, zdali je údaj (ne)veřejný, tj. (ne)přístupný veřejnosti	„Ano“ nebo „Ne“
Ustanovení dokládající neveřejnost pojmu	Ustanovení, ze kterého neveřejnost údaje vyplývá; vyplňuje se právě tehdy, když charakteristika pojmu „Je pojem veřejný?“ je „Ne“	Odkaz (URL), případně volný text

3 PUBLIKACE SLOVNÍKU

Pro publikaci je potřeba projekt převést do formátu slovníku podle OFN. Slovník pošlete na účet data@dia.gov.cz v XMI formátu, do kterého je balíček („package“) potřeba exportovat (viz sekce [Export to XMI](#) uživatelské příručky EA) s nastavením, které ukazuje obrázek:

Nezapomeňte zmínit, jaké je zamýšlené využití slovníku (např. evidence údajů agentury do RPP, výkladový slovník apod.).

Jakmile slovník schválíme, obdržíte slovník ve formátu dle OFN, který můžete nahrát a poté pro něj vytvořit katalogizační záznam do vašeho Lokálního katalogu dat.